

Правила безпеки на полюванні.

I Загальні положення

Головною умовою безпеки є тверді знання і чітке виконання дійсних правил, сувора дисципліна всіх мисливців при проведенні полювання.

Не знання правил безпеки не знімає відповідальності з власника мисливської зброї за нещасний випадок, або причинені матеріальні збитки.

Власник мисливської зброї несе відповідальність за правильне збереження зброї та набоїв, а також за всі можливі наслідки, які можуть виникнути в результаті неправильного чи незаконного збереження, використання зброї та набоїв, чи поводження з ними.

II Збереження, перевезення та використання зброї та набоїв

Власники мисливської зброї повинні забезпечити її надійне збереження у замкнутих шафах та інших місцях, виключаючи доступ до них сторонніх осіб, дітей, підлітків та зловмисників.

Мисливська зброя повинна зберігатися в чохлах розрядженою і в розібраному стані, зі спущеним курком, окремо від набоїв та пороху.

Мисливські набої повинні зберігатися в сухому місці. З метою запобігання їх псуванню, що може бути причиною нещасного випадку на полюванні.

Забороняється сумісне збереження пороху з капсулями і патронами, а також димного пороху з бездимним.

Мисливці повинні знати конструкцію мисливської зброї, призначення та взаємодію деталей при користування з ними, а також технічні та балістичні показники набоїв, які вони використовують.

Категорично забороняється використовувати мисливську зброю, яка має технічні неполадки. Перед полюванням зброя повинна бути оглянута і перевірена. Зі стволів повинно бути зібрано зайве мастило, звернута увага на наявність дефектів. Додатково необхідно перевірити чи легко зброя відкривається та закривається, як працює пружина ударника, а також надійність запобіжника.

При пересуванні на всіх різновидах транспорту мисливська зброя повинна бути розрядженою і знаходитися у чохлі (за виключенням переїзду з одного загону на інший, коли зброя повинна бути тільки розрядженою).

Перед полюванням всі набої потрібно уважно перевірити, при необхідності – провести їх калібрування. Не рекомендується використовувати набої, на металевих частинах яких, чи на поверхні капсуля з'явилися ознаки іржі.

Для рушниць з патронником 65 мм ^{це} дозволяється використовувати набої з довжиною гільз 70 мм.

Набої, заряджені бездимним порохом дозволяється використовувати тільки в рушницях, які мають необхідне тавро (літеру „N”).

Забороняється використовувати набої, в яких капсулі не до кінця посаджені на місце.

При використанні мисливських набоїв необхідно суворо дотримуватись встановлених заводом-виготовлювачем строку використання. По закінченню цього строку набої належить знищити.

Забороняється заряджати набої без спеціальних пристроїв, призначених для зарядки (терези для пороху, пристрій, що використовується для постановки капсуля, закрутки та ін.). перед заряджанням мисливець повинен вивчити технологію заряджання набоїв.

Набої забороняється заряджати поблизу любого відкритого полум'я.

При поводженні з порохом забороняється палити.

Для вирішення норми пороху для кожного патрону необхідно суворо дотримуватись інструкції, яка його супроводжує. Забороняється використовувати порох незнайомої марки, коли невідомі нормативи його витрат.

Доза бездимного пороху для кожного набою визначається тільки при допомозі терезів чи дозатора (після цільного виміру дози). При дозування димного пороху дозволяється використовувати об'ємну старанно перевірену міру.

Категорично забороняється використовувати бездимний порох, призначений для нарізної зброї у гладкоствольних рушницях і навпаки. Забороняється використовувати порох зброї військових зразків.

При заряджанні набоїв необхідно використовувати відповідні капсулі.

При заряджанні набоїв бездимним порохом необхідно використовувати тільки капсулі типу „Жевело“.

До зняття гільзи капсулем необхідно старанно його обстежити. При найменших ознаках окислення капсуль необхідно забракувати, як непридатний для подальшого використання.

Після встановлення капсуля у гільзу, „шапка“ капсуля не повинна мати пошкоджень. Гільзу з пошкодженим капсулем треба вважати непридатною для використання.

Забороняється вставляти капсуль в гніздо гільзи при допомозі любого удару (молотка або другого твердого предмету).

При засипанні пороху в гільзу комплект пристроїв (для засипки) повинен забезпечувати засипку тільки однієї дози пороху в одну гільзу.

З метою недопускання роздуття стволів пижі із різного матеріалу повинні відповідати калібру патрону (зброї).

Забороняється використовувати пижі із горючого (тліючого) матеріалу (паперу, клоччя та ін.). При заряджанні патрона картечі необхідно дуже старанно підбирати її діаметр, згідно з діаметром ствола. З метою недопускання заклинення картечі рекомендується розміщувати її в патроні стовпчиком, використовуючи вертикальні прокладки із м'якого картону.

Дозволяється стрільба із гладкоствольної зброї кулями тільки фабричного виготовлення або кулями, виготовленими по зразку і розмірах діючих марок. Забороняється використання великих гладких куль, які можуть бути причиною нещасного випадку при стрільбі з мисливської рушниці, яка має дульне звуження. Гладкоствольні кулі для мисливської рушниці необхідно підбирати в залежності від діаметра каналу ствола.

Забороняється полювання з використанням нарізної зброї армійського зразку, нарізної малокаліберної зброї, а також пневматичних гвинтівок, луків, арбалетів.

При розібранні і збиранні зброї та у всіх інших випадках забороняється використовувати силу чи стукати по ній – зброя може зламатися чи вистрелити.

Мисливська зброя пристрілюється у спеціально відведених для цих цілей місцях, які відповідають усім правилам безпеки.

III. Загальні правила безпеки при поводженні із мисливською зброєю.

Мисливець в будь-яких умовах зобов'язаний поводитися з мисливською зброєю так, наче вона заряджена і готова до пострілу.

Мисливець зобов'язаний засвоїти всі необхідні навички, швидко і вправно користуватися мисливською зброєю – правильно вставляти в плече, прицілюватись, перезаряджати і т.п.

Зброю можна заряджати тільки після прибуття на місце полювання. Стрільба та знаходження із зарядженою зброєю в населених пунктах, а також недалеко від них (ближче 100 м) категорично забороняється.

ЗАБОРОНЯЄТЬСЯ:

Направляти зброю на людину та домашніх тварин, якщо вона і незаряджена.

Передавати в руки зброю іншим особам, яку не перевірили і не розрядили.

Проводити стрільбу без потреби, зводити курки, а без куркову зброю тримати з відкритим запобіжником.

Спиратися на зброю при попаданні перешкод (повалені дерева, огорожі, канави і т.п.).

Класти руки на дульні отвори зброї.

Стріляти одночасно із двох стволів.

Розсувати стволом зарядженої зброї чи прикладом гілки при проході через гущавину дерев, а також розсувати кущі чи траву при пошуках убитого чи пораненого звіра або птаха.

Стріляти при їзді верхи чи транспортом.

Витягати рушницею із води убитого чи пораненого птаха.

Стріляти у сутінках, у тумані, при сильному снігопаді, напроти сонця, та у всіх інших випадках, коли ціль погано видно.

Стрільбу кулею мисливець повинен виконувати з великою обережністю і тільки попередньо упевнившись в тому, що в напрямку пострілу немає людей чи домашніх тварин.

Куля, що вилетіла з гладкоствольної рушниці, небезпечна для життя на відстані 1000 м, картеч – до 600 м, середня дріб до 300 м.

Дріб при пострілі часто дає зліпки по декілька дробин, які летять на значно більшу відстань чим окремі дробини.

Категорично забороняється стріляти по цілі, яку неясно видно, а також на „шум”, „шурхіт”, у напрямку коливання гілок та зарості очерету.

При стрільбі мисливець завжди повинен пам'ятати, що у місцях полювання можуть знаходитися люди, які займаються сільськогосподарськими роботами, вирубкою лісу, випасають скотину, збирають гриби, ягоди тощо.

Забороняється носити заряджену зброю:

На зігнутій правій руці (при положенні прикладу під пахом), коли стволи направлені донизу, а спереду знаходиться людина.

На зігнутій лівій руці з направленням стволів вліво і назад, коли справа чи позаду знаходиться людина.

При подоланні перешкод, огорож, переходу по кладкам струмка і т.п.

Після заряджання зброю необхідно поставити на запобіжник.

При зустрічі з іншими людьми на мисливських угіддях зброю необхідно розкрити і вийняти з неї патрон, якщо вона заряджена.

Забороняється брати зброю за стволи при виході із човна, машини та інших видів транспорту.

На привалі зброя у розрядженому вигляді повинна бути повішена або встановлена на надійну опору, попередньо переконавшись у її міцності.

У випадку падіння мисливця чи зброї необхідно одразу ж розрядити зброю і упевнитись, що у канали стволів не потрапила земля чи сніг або інші предмети, бо інакше при засмічених стволах під час пострілу може статися розрив або роздуття стволів і це може покалічити мисливця.

Після пострілу необхідно перевірити, чи не залишилось у каналах стволів пижів, прокладок, розірваних гільз. Коли із двоствольної рушниці виконано лише один постріл, то при зарядженні необхідно перевірити чи не відокремився від іншого патрона пиж, чи не виспалась дріб.

При пострілах, особливо бездимним порохом, і у випадку осічки (зброю), мисливець не повинен відкривати рушницю раніше, ніж через вісім-десять секунд, бо може статися „затяжний постріл”, який при раніше відкритій рушниці може призвести до нещасного випадку.

Якщо патрон не входить у патронник ствола (відсирів, некалібрований, роздута гільза і таке ін.), ніколи не потрібно його затискати, бо може статися постріл. Патрон необхідно обережно вийняти і замінити іншим.

Якщо заряджений патрон не виймається екстрактором, необхідно закрити рушницю, за дозволом керівника полювання, зробити постріл, після чого використану гільзу можна легко вийняти. У разі, якщо при відкриванні рушниці головка гільзи проскочить через екстрактор, а патрон залишиться у патроннику, необхідно відокремити стволи від колодки, відгвинтивши гвинт екстрактора, вийняти екстрактор і після чого вийняти патрон за допомогою шомпола.

КАТЕГОРИЧНО ЗАБОРОНЯЄТЬСЯ:

Добивати прикладом рушниці поранену дичину, бо в такому разі може статися постріл, який спрямований на самого мисливця чи людину, яка стоїть поруч.

При тренуванні по прикладанню та прицілюванню рушниці, коли вона не заряджена направляти її у сторону людей чи домашніх тварин, вікон приміщень і т.п.

Перед полюванням і в період полювання приймати спиртні напої. Особи, які знаходяться в нетверезому стані до полювання не допускаються. Мисливець зі зброєю, який знаходиться навіть в легкій ступені сп'яніння, несе велику загрозу для оточуючих його людей і для себе самого.

Починаючи полювання дозволяється не раніше ніж за одну годину до сходу сонця, а закінчувати не пізніше, ніж через одну годину після заходу сонця. Це правило не стосується полювання на вовків, лисиць, єнотовидних собак, вальдшнепів, самців глухарів і тетеревів, а також полювання на кабанів у місцях де вони приносять шкоду сільськогосподарським культурам.

IV. Правила безпеки на колективному полюванні.

На колективному полюванні узгоджено діє група мисливців і загоничів. При допомозі загоничів дикі тварини заганяються на стрілецьку лінію.

На колективному полюванні від кожного учасника вимагається сувора дисципліна, точне знання і виконання правил безпеки і безумовне виконання розпоряджень і вказівок керівника полювання.

На колективному полюванні обов'язок кожного мисливця по-товариськи вказати порушнику правил безпеки на його неправильні дії, не доставши таким чином нещасного випадку.

Категорично забороняється приймати участь у колективному полюванні мисливцям, які в день полювання приймали спиртні напої або у котрих явно виражена наявність втоми.

В період колективного полювання повинна бути гарна видимість. Забороняється полювати в сутінках, тумані, при хуртовині.

Керівник за гонщиків повинен добре знати місце полювання, напрямок загону і розміщення лінії мисливців.

Загінчикам забороняється знаходитись в окладі із зарядженою рушницею, забороняється стріляти у тварин, за виключенням тих випадків, коли один чи два мисливці гоняться за пораненою твариною, а також при полюванні на вовків, кабанів, рись, коли загоничем є тільки один мисливець з собаками. В такому випадку загонич повинен добре знати оклад і розміщення лінії мисливців.

На колективному полюванні місце стрільби позначається особливим знаком „номер”. При цьому в землю забивають номерний кілочок. При цьому уклін його вліво чи вправо вказує напрямок руху мисливців після закінчення загону по умовному сигналу керівника полювання.

Смуга стрільби будується в добре позначених місцях (квартальна, дорога, канава і т.п.) по можливості у вигляді прямої лінії.

Забороняється ставити мисливців „на номери” у місцях де характер лісу не дозволяє проводити стрільбу у дозволених напрямках.

В таких місцях полювання дозволяється тільки після проведення раніше підготовчої роботи (в дозволених напрямках стрільби зроблені невеликі просіки).

Завжди мисливець на лінії (просіці, дорозі і т.п.) становиться на стороні окладу, по можливості ближче до стіни лісу. Категорично забороняється виходити на середину просіки, дороги і т. п., або на протилежну сторону окладу.

Категорично мисливцям самовільно мінятися номерами, міняти місця стоянки чи покидати місце „номера” не дочекавшись сигналу про закінчення загону.

З метою кращого ведення стрільби дозволяється мисливцю переміститися з „номера” на декілька кроків вправо чи вліво.

У необхідному випадку у тилу і на флангах окладу можуть бути поставлені пости, в обов'язок яких входить слідкувати за тим, щоб в облогу не зайшли сторонні особи чи домашні тварини. В таким випадках в тилу чи на флангах стріляти забороняється.

Кожний мисливець, який стоїть на „номері” повинен знати напрямок розміщення лінії стрільби та місце знаходження своїх сусідів.

Категорично забороняється вести стрільбу по лінії стрільби, а також поза кордоном дозволеного сектору.. мається на увазі, що постріл, виконаний по лінії стрільби, це тоді, коли заряд чи його частина пролетить біля сусіднього мисливця ближче чим на 15 метрів. Дозволений сектор стрільби повинен мати кут не більше 60-7- градусів у дві сторони від перпендикуляру, який проведений до лінії стрільби.

На колективному полюванні стрільба по тваринам проводиться в окладі, або за нею. Стрільбу в окладі необхідно припинити, коли за гонщики підійшли за 200 м до лінії стрільби. В даному випадку, а також, коли тварина, яку переслідують, перейшла лінію стрільби, стрільба дозволяється поза окладом при виконанні вимог, поданих у попередньому пункті.

Мисливець у період окладу повинен уважно слідкувати за тим, що відбувається у його секторі обстрілу, а при появі дичини, особливо за тим, щоб за гонщики, які наближаються, не попали в зону напрямку стрільби.

На відміну від мисливців для загонщиків бажаний одяг, який по кольору чітко виділяється на фоні лісу.

При наближенні до лінії стрільби загонщики повинні посилити шум, для того, щоб мисливці змогли зорієнтуватись про місцезнаходження їх.

Мисливцям дозволяється стріляти тільки по добре видимий дичині, яку не закривають гілки дерев, кущів, трава і т.п.

Дробинами, картечцю та кулями із гладкоствольної рушниці дозволяється стріляти на відстань 50м.

Суворо забороняється стріляти по тваринах, на яку проводиться полювання, коли вона знаходиться в секторі обстрілу сусіднього мисливця.

Дозволяється стріляти по тваринам на відстань, рівній половині відстані між сусідніми мисливцями, коли вона не перевищує максимальної відстані стрільби.

У винятковому разі дозволяється стріляти по тваринам в секторі сусіднього мисливця, коли після його пострілів тварина з явними ознаками поранення пересікає лінію стрільби. Відстань стрільби не повинна перевищувати відстань в 50 м.

Забороняється стріляти по лежачім тваринам, коли вони упали від пострілу, який зробив сусідній мисливець і знаходиться в секторі обстрілу цього мисливця.

На колективному полюванні заряджати зброю дозволяється тільки на указаному „номері”. До заряджання необхідно впевнитись, що в стволи не попали сторонні предмети – пісок, сніг і т.п.

Зброю необхідно розрядити перед тим, як покинути „номер”. При переходах зброю необхідно тримати на плечі, на ремні стволами догори або донизу.

Коли на колективному полюванні проводиться переїзд з одного окладу на інший, перед посадкою в транспортний засіб, необхідно ще раз впевнитись, що зброя не заряджена.

Забороняється залазити до кузова автомашини чи іншого транспорту, тримаючи при цьому зброю в руках – її необхідно передати іншому мисливцю

В період загону забороняється сходити з номера і підбирати убиту дичину.

Без дозволу керівника полювання забороняється переслідувати поранену дичину. Коли в розпорядженні мисливця немає навченої собаки, пораненого дорослого кабана повинні переслідувати два мисливці, пересуваючись по слідах поряд, в межах видимості.

В кожному човні повинен бути: посуд для вичерпування води, рятувальні круги та інші пристрої прив'язаний на міцній мотузці якір, жердина та два весла . знаряддя та човен повинні мати однаковий номер.

Мисливцям дозволяється приймати неправильно та повністю оснащені човни та виїжджати на них на водоймище.

Особам, які не мають елементарних навичок в управлінні човном забороняється управляти ним на полюванні.

На полюванні з човна „на підйом” категорично забороняється використовувати зброю мисливцю, який знаходиться на веслах. Мисливець, що веде стрільбу, розміщується в носовій частині човна. Менш досвідченим мисливцям рекомендується стріляти сидячи на підвищеному сидінні.

Стілець, в залежності від ситуації, може використовувати для стрільби сектор до 180° (до 90° в кожную сторону, враховуючи від осьової лінії човна).

При заряджанні зброї в човні стволи повинні бути направлені догори під кутом 45° або донизу, але таким чином, щоб при раптовому пострілі не був пошкоджений човен.

До моменту, поки не з'явиться дичина, зброя повинна бути поставлена на запобіжник. Зброю необхідно тримати так, щоб стволи були направлені вперед і догори під кутом 45° .

Коли зброя випускається із рук (без будь-якої причини) вона повинна бути розрядженою до цього.

При зміні місця, а також при зміні мисливців у човні всі рушниці повинні бути до цього розряджені. Після того як мисливці зайняли свої місця, зброя передається один одному, при цьому стволи повинні бути направлені догори.

Коли човен, поставлений на якір в засідці, стріляти дозволяється обом мисливцям, кожному в окремому секторі обстрілу.

Мисливці, які мають змогу розташуватися на стаціонарних стоянках (платформах, плотах і т.п.) для того, щоб була можливість вибрати найменш безпечні напрямки стрільби.

Мисливець, яки впав у воду, повинен залазити у човен з його кінця, а не через борт.

V. Навчання мисливців правилам безпеки на полюванні.

Кожен мисливець, коли вступає в товариство мисливців, повинен здати іспит по правилам безпеки на полюванні в об'ємі згідно програми.

Інструктаж мисливців проводиться не рідше одного разу на рік головою первинного мисливського колективу разом із затвердженими бригадирами мисливських бригад.

Про проведеній інструктаж складається список (з підписами проінструктованих мисливців) по одному екземпляру якого направляється в міську (районну) раду та мисливський лісгосп. У мисливському квитку робиться позначка про проведеній інструктаж.

У мисливських колективах, члени яких порушують правила безпеки, міські (районні) ради повинні провести додатковий інструктаж чи повторну здачу іспитів по правилам безпеки для всіх членів мисливського колективу.

Мисливці, у кого в квитках не має позначки про проходження інструктажу до полювання не допускаються.

Контрольна перевірка знань правил безпеки проводиться лісгоспом та міською (районною) радою при видачі путівок, карток відстрілу, ліцензій і т.п.

Щорічне вивчення правил безпеки з державною лісовою охороною та керівниками міських (районних) рад і первинних мисливських колективів проводиться у лісгоспах з послідуочим підтвердженням інструктажу підписами.

VI. Права та обов'язки бригадирів (керівників) бригад мисливців

Бригадирами мисливських бригад можуть бути мисливці зі стажем не менше 3-х років, що висунуті мисливськими первинними колективами, і по узгодженню з лісгоспом, затверджені міською (районною) радою товариства мисливців. Бригадирам, радою, видається відповідне посвідчення.

При проведення полювання бригадою міських мисливців, які не знають місць полювання, бригадир назначається лісгоспом, райрадою або адміністрацією господарств із найбільш досвідчених мисливців або представників державної лісової охорони.

Бригадир мисливської бригади:

- Організує та керує колективним полюванням, а також забезпечує виконання правил безпеки на полюванні і інших правил, пов'язаних з полюванням і несе за це відповідальність. Перед початком полювання бригадир зобов'язаний перевірити мисливські документи мисливців і переконатися, що всі мисливці пройшли інструктаж по правилам безпеки, та в разі необхідності провести короткий інструктаж.
- Коли в господарстві, де проходить полювання, є додаткові правила по організації полювання та її безпеки, необхідно до початку полювання ознайомити з ними всіх мисливців. Одночасно бригадир знайомить з планом організації колективного полювання (маршрути, послідовність загонів, скільки та яких тварин дозволено відстрілювати, умовні сигнали та ін.)
- Проводить жеребкування стрілецьких номерів, при необхідності встановлює порядок виділення загонщиків із складу мисливців, перевіряє зброю та набої мисливців.
- Веде розстановку мисливців по „номерах”, а після закінчення загону подає сигнал збору (може виконувати і помічник).
- Контролює виконання правил безпеки всіма учасниками полювання.
- Має право, за порушення правил безпеки заборонити продовження полювання окремим мисливцям або зовсім заборонити полювання.
- В обов'язки бригадира входить оформлення актів про нещасний випадок, складання схеми місця випадку, збір пояснень і ін. Про кожний нещасний випадок необхідно інформувати лісгоспи та міську (районну) раду товариства мисливців.
- Бригадир вирішує всі спірні питання, які можуть виникнути в період полювання.
- Вказівки бригадира, коли вони не заперечують дійсному мисливському законодавству і дійсних правил безпеки на полюванні, обов'язкові для всіх учасників полювання і підлягають негайному виконанню.
- В разі порушення правил безпеки бригадир разом з мисливцем, який допустив провину, може бути покараний в передбаченому порядку за порушення правил безпеки.

VII. Відповідальність за порушення правил безпеки на полюванні.

Обов'язок кожного мисливця суворо та послідовно виконувати всі правила безпеки на полюванні, коли в мисливському господарстві, де проводиться полювання, розроблені та затверджені додаткові правила, то і вони являються обов'язковими для кожного мисливця.

Учасники полювання, які порушують правила безпеки, по розпорядженню бригадира позбавляються права на участь у полюванні.

У всіх випадках порушення правил безпеки на полюванні бригадиром складається акт чи протокол, який передається у міську (районну) раду чи гарнізонну раду товариства мисливців для розглядання порушень.

За порушення правил безпеки на полюванні винний мисливець та бригадир можуть бути тимчасово позбавлені прав на полювання чи зовсім виключені із товариства мисливців.

В разі, коли порушення правил безпеки спричинило втрату здоров'я чи безпеки учасників полювання або інших людей, чи пов'язану з заподіянням матеріальних збитків організації чи окремим громадянам, винна особа несе відповідальність в порядку передбаченому Законом.

VIII. Правила поведження та зберігання зброї

При правильному поведженні зброя буде служити довгі роки. Догляд за нею не дуже складний. Необхідно лише твердо засвоїти та дотримуватися наступних основних правил поведження зі зброєю:

1. Ніколи та ні при яких обставинах не направляти стволи в сторону де знаходяться люди, навіть тоді, коли зброя не заряджена. Зі зброєю завжди необхідно поводитися так, як із зарядженою.
2. Не можна користуватися набоями, які мають занадто великий заряд, або які туго входять в патронник. Стрільба такими набоями призводить до розшатування рушниці.
3. Відкривати зброю потрібно без прикладання зусиль, підтримуючи стволи, не допускаючи їм самотійно падати. Закривати необхідно плавно, не ляпаючи затвором.
4. Не клацати гачком даремно. При спусканні зовнішнього курка, необхідно притримувати його пальцем. Замки безкуркової рушниці спускають, щільно притиснувши до отворів для виходу ударників брусок твердої деревини (завчасно відокремивши стволи) або поставивши в стволи зібраної рушниці стріляні гільзи. Рушниця, яка має плавний спуск, дає можливість зовсім не клацати курком.
5. Зберігати стволи від попадання в них сторонніх предметів. Після кожного пострілу необхідно перевірити не один, а два стволи, тому, що у патрона, який знаходиться у другому стволі, може відокремитися пиж і дріб висиплеться у канал ствола. При пострілі ствол може роздутися. Після неповноцінного пострілу («плювка») у стволі часто залишаються повстяні пижі, які можуть привести до роздуття при наступному пострілі.
6. Зберігати та перевозити зброю необхідно в розібраному та змащеному вигляді зі спущеним курком, у чохлах.
7. Не можна без необхідності виймати замки, а тим більше розбирати їх. Це сприяє збільшенню щілин між замочною дошкою, колодкою та деревом ложі. При розбиранні зброї необхідно користуватися тільки відповідними інструментами.
8. Не рекомендується стріляти із двох стволів одночасно.
9. Чистити зброю необхідно як можна раніше після стрільби. Від іржи, яка з'явилася, позбавитися значно важче, чим її не допустити.

ЧИСТКА ЗБРОЇ:

Для чистки стволів необхідно мати шомпол. Для гладкоствольних рушниць зручний розбірний трьохсекційний, який виготовляється із дюралевих трубок, або із дерева в середині якого знаходиться металевий стержень. Для нарізної зброї кращим є металевий шомпол, покритий поліхлорвініловою оболонкою. Для вилучення нальоту свинцю на внутрішніх стінках каналів стволів, іржи та затверділого нагару використовують металеві щітки. Вони можуть бути виготовлені у вигляді йоржика із мідної, латунної чи залізної проволочки, або у вигляді спіралі із сталевий проволочки.

Більшим попитом користується спіральна щітка. При використанні її виключається небезпека пошкодження стволів (що інколи трапляється під час чистки йоржиком із твердої проволочки), крім того вони менш мнуться у стволі із чоковою свердловкою.

Волосяними щітками зручно вилучати свіжий нагар і змащувати канали стволів після чистки. Зрозуміло, що робити це необхідно різними щітками.

Для кріплення матеріалу, яким проводять чистку чи змащення, використовують насадки, які нагвинчують на кінець шомполу – вівери (продовгуваті металеві петлі) та протирки (металеві циліндрики із зазубринками чи метричною різьбою).

В якості мастильних матеріалів використовуються: лужне чи універсальне мастило та різні нейтральні мінеральні масла. Лужне мастило використовується при чищенні рушниць після стрільби бездимним порохом та після стрільби із нарізної зброї. Вона добре розм'якшує нагар, який утворився у

стволі, а їдкий калій, який входить у її склад, нейтралізує шкідливі для металу продукти горіння. Лужне мастило не запобігає іржавінню стволів.

Універсальне мастило для зброї використовується як для чищення стволів після стрільби, так і для запобігання її від корозії. Нейтральним мінеральним мастилом змащують механізми зброї. Взимку необхідно використовувати мастила, які не загусають на морозі, наприклад веретенне мастило, консистентну змазку ЦИАТИМ-201. Забороняється використовувати автотранспортні мастила тому, що вони мають велику кислотність.

При тривалому зберіганні металеві частини зброї змащують технічним вазеліном чи другими мастилами, які запобігають виникненню корозії.

Перед чищенням рушниці, стволи відокремлюють від колодки, а із нарізної зброї виймають затвор. Спочатку шматком ганчірки, наверхнуту на шомпол, видаляють основну масу нагару. Далі металевою щіткою, багато змочену у лужному чи універсальному мастилі, видаляють нагар та освинцівку, яка щільно пристала до стінок стволів. Для цього плавно просувають за дульний зріз. Таким же чином видаляють іржу, що з'явилась. Коли із рушниці було зроблено небагато пострілів (до 10) і стволи освинцьовані незначно, тоді можна скористатися волосяним йоржиком, змоченим лужним чи універсальним мастилом. За допомогою того ж мастила видаляють нагар на зовнішній поверхні зброї.

Видаливши нагар і свинцювання, насухо протирають стволи і всю зброю чистою ганчіркою. Після цього канали стволів знову протирають чистою сухою білою ганчіркою. Коли на ній залишаються сліди нагару чи іржи, чистку зброї необхідно повторити. Коли ж біла ганчірка залишилась чистою і переконавшись у чистоті стволів, направивши їх на світло, стволи з середини і всю зовнішню металеву поверхню рушниці чи гвинтівки необхідно не густо змастити універсальним мастилом чи нейтральним мінеральним маслом. Через день – два канали стволів необхідно витерти насухо і уважно обдивитися.

Виявивши іржу, чистку необхідно повторити. Чистий ствол знову не густо змащують. Далі, навіть якщо із зброї не стріляли, перевіряти стволи необхідно не рідше одного разу на місяць.

ІХ. Особливості придбання, зберігання і перевезення мисливської нарізної та гладкоствольної зброї, нагородної та спортивної зброї, бойових припасів, мисливських ножів фізичними особами

Для одержання в ВВС дозволу на придбання мисливської гладкоствольної, нарізної або комбінованої зброї громадяни подають такі документи:

- Заповнена картка-заява;
- Рахунок (квитанція) установи банку про оплату послуг за видачу такого дозволу;
- Медичний висновок лікувального закладу про відсутність протипоказань, що перешкоджають одержанню дозволу на придбання або зберігання зброї.

При отриманні дозволу на придбання зброї з метою спортивно-мисливського полювання пред'являється мисливський квиток..

Дозволи на придбання вогнепальної зброї видаються громадянам ВВС після пред'явлення паспорта або документа, який засвідчує особу. Невикористані дозволи мають бути повернуті в ВВС.

Військовослужбовці Міністерства оборони, Національної гвардії, Державного комітету у справах охорони, а також особи рядового і начальницького складу МВС України дозволи на придбання, зберігання мисливської гладкоствольної, нарізної та комбінованої вогнепальної зброї одержують на загальних підставах.

Придбана громадянами мисливської гладкоствольної, нарізної або комбінована вогнепальна зброя протягом 10 днів від моменту придбання повинна бути зареєстрована в ВВС за місцем постійного проживання власника з одержанням дозволу на її зберігання.

Для одержання дозволу на зберігання (реєстрацію) або перереєстрацію вогнепальної мисливської гладкоствольної, нарізної та комбінованої вогнепальної зброї її власником подаються до ВВС:

- 2 фотокартки розміром 3x4 см;
- корінець дозволу на придбання зброї з відміткою магазину про продану зброю або інший документ, що засвідчує приналежність зброї;
- Рахунок (квитанція) установи банку про оплату послуг за реєстрацію (перереєстрацію) зброї;
- Медичний висновок лікувального закладу про відсутність протипоказань, що перешкоджають одержанню дозволу на зберігання вогнепальної зброї.

У випадку смерті власника нагородна нарізна вогнепальна зброя армійських зразків негайно здається родичами померлого в ВВС безкоштовно.

Мисливська нарізна або гладкоствольна вогнепальна зброя здається родичами померлого власника до ВВС протягом 10-денного строку на тимчасове зберігання до вирішення питання про успадкування майна (але на строк не більше 6 місяців). Якщо хто-небудь, із спадкоємців бажає стати власником такої зброї, вона може бути зареєстрована на його ім'я у встановленому порядку. У випадку, коли серед спадкоємців немає осіб, які можуть мати або мають право на зберігання зброї, вона повинні бути продана родичами померлого власника у місячний строк або подарована особі, що має дозвіл ВВС на придбання вогнепальної зброї.

Мисливська вогнепальна зброя, що визнана комісією по визначенню технічного стану зброї непридатною для подальшого користування (не підлягає ремонту), не реєструється (не перереєструється) в місячний строк здається власником безкоштовно до ВВС для знищення або приводиться в майстернях по ремонту зброї в непридатний для стрільби стан і знімається з зброї, передається (продається) установам, що займаються підприємницькою діяльністю по ремонту спортивної і мисливської зброї.

Вогнепальну зброю (в тому числі нагородну), згідно з чинним законодавством, може бути вилучено ВВС у громадян за порушення правил її зберігання, перевезення чи користування.

Про анулювання дозволу на зберігання вогнепальної зброї ВВС виноситься мотивований висновок, затверджується начальником ВВС. У висновку викладаються підстави і мотиви прийняття такого рішення.

У разі анулювання ВВС дозволу на зберігання зброї вона, а також бойові припаси в 15-денний строк передаються на комісійний продаж або повинні бути продані безпосередньо чи подаровані особі, що має дозвіл ВВС на придбання зброї.

При неприйнятті власником зброї у вказаний строк відповідного рішення щодо її реалізації вона вилучається ВВС і передається у комісійну торгівлю з поверненням власникові її вартості після продажу.

Вогнепальна зброя і бойові припаси, які належать особам, що притягаються до кримінальної відповідальності, зберігаються ВВС до остаточного рішення слідчих органів або суду щодо кримінальної справи. Якщо стосовно зазначеної особи кримінальна справа закрита або судом винесений виправдувальний вирок, зброя, а також дозвіл на її зберігання повертаються власникові.

Для визначення технічного стану при реєстрації, перереєстрації, а також вилученої та добровільно зданої зброї у кожному районі, місті, районі у місті при ВВС створюються комісії у складі працівників дозвільної системи, мисливських інспекторів, техніків по зброї, які затверджуються рішенням місцевих державних адміністрацій чи органів місцевого та регіонального самоврядування.

Генерали, адмірали і офіцери Міністерства оборони, Національної гвардії, Державного комітету у справах охорони державного кордону України, Служби безпеки, Управління державної охорони, а також особи вищого, старшого та середнього начальницького складу Міністерства внутрішніх справ України, звільнені в запас або у відставку з правом носіння військової форми, зберігаються кортики без дозволу ВВС. У випадку смерті власника кортика, кортик здається родичами у місцеві військові комісаріати або до ВВС.

Особам, які мають нагородну вогнепальну зброю (пістолети, револьвери, гвинтівки, карабіни, мисливські рушниці) ВВС видаються дозволи на її зберігання без зазначення строку дії з позначкою „Нагородна”. Нагородною вважається зброя, одержана у порядку, встановленому законодавством України.

Для одержання дозволу на зберігання нагородної зброї власником подаються до ВВС такі документи:

- Заповнена картка-заява;
- Оригінал або засвідчена у нотаріальному порядку копія документа про нагородження зброєю;
- 2 фотокартки розміром 3x4 см;
- Рахунок (квитанція) установи банку про оплату послуг за видачу дозволу.

Генерали, адмірали і офіцери Міністерства оборони, національної гвардії, Державного комітету у справах охорони державного кордону України, Служби безпеки, Управління державної охорони, а також вищого, старшого та середнього начальницького складу МВС, які мають нагородну вогнепальну чи холодну зброю, при звільненні в запас або відставку зобов'язані у місячний термін зареєструвати таку зброю в ОВС за місцем проживання і одержати дозвіл на її зберігання.

Подарована мисливська нарізна і гладкоствольна вогнепальна зброя може бути зареєстрована, якщо особа, якій вона подарована має дозвіл на її зберігання.

Спортсмени-стрільці можуть користуватися закріпленою за ними спортивною нарізною зброєю тільки в межах стрілецьких тирів або стрільбищ без права її зберігання за місцем проживання. Гладкоствольна зброя може видаватися на зберігання за місцем проживання членам і кандидатам у члени збірної команди України, майстрам спорту, кандидатам у майстри спорту і першорозрядникам зі стендової стрільби при одержанні ними дозволу на зберігання зброї.

Зазначена зброя зберігається цими особами відповідно до щойно викладених вимог.

Для навчання практичній стрільбі кандидата у члени товариства мисливців і рибалок дозволяється використання мисливсько-спортивних гладкоствольних рушниць, які належать мисливцям-аматорам. Навчання зі стрільби проводяться тільки на стрільбищах, мисливських стендах і інших спеціально відведених для цього місцях у присутності власника зброї.

Вогнепальна зброя яка належить поодиноким особам, повинна зберігатися у місцях постійного проживання власників у міцних, з надійними замками у дерев'яних шафах або металевих ящиках, спеціально виготовлених для зберігання зброї, в розібраному, розрядженому стані, зі спущеними курками, окремо від бойових припасів. До зброї не повинні мати доступ сторонні особи, і особливо – діти.

У виняткових випадках допускається, з дозволу ВВС, тимчасове зберігання зброї, без права її використання, у іншого дорослого члена сім'ї або найближчого родича на час тривалого (понад три місяці) відрядження, перебування на військових зборах або проходження власником зброї строкової служби у Збройних Силах України при дотримання встановлених правил її зберігання. На період тимчасового зберігання зброї особі, яка прийняла її на зберігання, ВВС видають дозвіл з позначкою: „На тимчасове зберігання без права користування”.

При перенесенні або перевезенні всіма видами транспорту вогнепальна зброя повинна бути у чохлі, у розрядженому, розібраному стані (якщо це можливо) . в усіх випадках від час перенесення або перевезення вогнепальної зброї власник зобов'язаний мати при собі дозвіл ВВС на право її зберігання і носіння.

Вогнепальна зброя, крім зброї армійських зразків, заряджені патрони до неї перевозяться громадянами України та особами без громадянства через державний кордон на підставі дозволів МВС України, ГУ МВС, УМВС, а іноземними громадянами – тільки за дозволом МВС України.

Допускається оформлення в ВВС документів на передачу мисливської вогнепальної зброї від одного власника іншому. Це здійснюється за місцем обліку зброї, що передається, працівником дозвільної системи у присутності власника зброї та особи, що має дозвіл на придбання цього виду зброї.

При цьому марка, калібр і номер зброї, що передається вписуються в дозвіл та в дублікат дозволу на придбання. Записи завіряються підписом начальника ВВС і печаткою. Дублікат дозволу повертається новому власникові для постановки зброї на облік за місцем проживання. Одночасно на підставі здійсненої передачі зброї вносяться відповідні записи у книгу обліку власників про зняття зброї з обліку.

Власник вогнепальної зброї при зміні місця проживання зобов'язаний звернутися до ВВС з проханням щодо зняття з обліку і вказати адресу нового місця проживання. Після прибуття на нове місце проживання власник зобов'язаний в 10-денний термін (в прикордонній місцевості – протягом 24 годин) поставити на облік наявну у нього зброю у місцевих ВВС.